A°. 1844. N°. 145.

MAANDAG DEN 2den DECEMBER.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Officieel Gedeelte.

Aanbesteding.

De Administrateur van Financien zal onder de nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Heere Gouverneur Generaal, aan de minst inschrijvende besteden, de levering der gedurende het jaar 1845 voor 's Gouvernements dienst benoodigde: *AARDAPPELEN, BANANNEN, ERWTEN, GEVOGELTE, versch VLEESCH, BOTER, BROODSUIKER, bruine SUIKER, WIJNEN, THEE, SPECERIJEN, STOFFAGIEN, KLEDERAGIEN, MATERIALEN, GEREEDSCHAPPEN, SCHRIJF- en KANTOORBEHOEFTEN, ens., ens.*, volgens de specifieke lijsten en op de konditien en voorwaarden welke voor de gegadigden ten bureele der Financieële Administratie ter inzage liggen, alwaar de verzegelde inschrijvings - billetten vergezeld van monsters voor zoo verre die vereischt worden sullen worden aangenomen tot Zaturdag den 14den December eerstkomende des morgens ten n e g e n ure.

De Administrateur voornoemd,
[illegible]

EDICTALE CITATIE.

(26519) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, dagvaart bij deze, alle *bekende* en *onbekende* Crediteuren:

Van GERARDA ELISABETH MEESTER, eerder Weduwe JAN HENDRIK LUIJKEN, thans Echtgenoot van- en buiten gemeenschap van goederen gehuwd met JULIUS PICARD, wegens het provenue van de op den 2den Februarij 1844, bij Executie verkochte Suiker Plantaadje *Soribo*, gelegen aan de rivier *Perica*, ter regterhand in het opvaren tusschen de verlatene Plantaadje *Nieuw Timotibo* en de Militaire Post *Hinkoop*, aangekomen hebbende GERARDA ELISABETH MEESTER, eerder Weduwe JAN HENDRIK LUIJKEN, thans Echtgenoot van- en buiten gemeenschap van goederen gehuwd met JULIUS PICARD.

Om te compareren of gemagtigden te zenden ter *præ et concurrentie* Rolle van het Geregtshof alhier, welke gehouden zal worden op Vrijdag den 20sten December 1844, des voormiddags om *acht* uren, en aldaar te zien dienen van relaas en bijlagen, voorts hunne sustinuen van *præ et concurrentie* op te geven, en met den Impetrant voort te procederen als naar regten.

En op dat niemand hiervan eenige ignorantie zoude kunnen of mogen pretenderen, heb ik deze gepubliceerd en geaffigeerd alhier aan *Paramaribo, den 29 November 1844.*

T. M. SCHOTBORGH.

EDICTALE CITATIE.

(27658) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, dagvaart bij deze, alle *bekende* en *onbekende* Crediteuren:

Van J. KUIJS, wegens het provenue van het op den 5den Julij 1844, bij Executie verkochte Huis en Erf, gelegen aan de *Ponte Werf Straat*, La. F. No. 204, aangekomen hebbende J. KUIJS, voornoemd.

Om te compareren of gemagtigden te zenden ter *præ et concurrentie* Rolle van het Geregtshof alhier, welke gehouden zal worden op Vrijdag den 20sten December 1844, des voormiddags om *acht* uren, ten einde aldaar ingevolge art. 91 der manier van procederen, hunne sustinuen zonder vorm van proces, mondeling voor te dragen, en op welke voordragt door den Hove zal worden regt gedaan, zoo als bevonden zal worden te behooren, op pœne van *silentium perpetium.*

En op dat niemand hiervan eenige ignorantie zoude kunnen of mogen pretenderen, heb ik deze gepubliceerd en geaffigeerd al hier aan *Paramaribo, den 29 November 1844.*

T. M. SCHOTBORGH.

In-Officieel Gedeelte.

SCHEEPS-TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 25sten Nov., de Fransche Oorlogs-Brik Boulinnaise, Kommandant den Heer Tardy de Montravel, van Demerary, hebbende 4 dagen reis.

Den 28sten, de Nd. Am. Brik Grampus, Kapt. T. J. Foster, van Gloucester, hebbende 23 dagen reis.

UITGEKLAARD.

Den 28sten, het Schip Vriesland, Kapt. J. C. van der Veer, naar Amsterdam, lading: 487 vaten Suiker, 35 balen schoone Katoen en 4 vaten Huiden.

Den 29sten, de Engelsche Schoener Jane, Kapt. B. C. d'Azevedo, naar Demerary.

Den 30sten, de Engelsche Schoener, Guiana, Kapt. J. A. Williams, naar Demerary.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM:

Het Schip Lodewijk Antonie, Kapt. R. Tjebbes. — Adres bij C. J. Leijsner. — Is voorzien van eene Polis van Assurantie. — Sluit HEDEN.

Het Schip Suriname, Kapt. R. van der Meij, Adres bij J. Gisius.

Mengelwerk.

Johannes III (Sobiesky),

Koning van Polen.

Deze koninklijke held, die niet alleen den roem van den grootsten krijgsman van zijnen tijd heeft verworven, maar ook als mensch en christen allen eerbied waardig is, werd in 1629 te Olesko, een vlek in Galicië, geboren. Zijn vader, een edelman en oorlogsheld van den echten stempel, gaf zijnen beiden zonen eene voortreffelijke opvoeding en zond hen vervolgens, om dezelve te voltooijen, beiden op reis. Toen de zonen weder huiswaarts keerden, overstroomden juist de Tartaren de poolsche gewesten, plunderden de dorpen en steden uit en overlaadden edelen en onedelen met smaad en jammer. Vervuld van de edelste vaderlandsliefde begaven de beide Sobiesky's zich terstond naar het poolsche leger, om koning Johannis Kasimir hunne diensten aan te bieden. Ongelukkig sneuvelde Marcus Sobiesky welhaast in een gevecht aan den Bug; zijn broeder, Johannes Sobiesky, wreekte hem in de nederlaag der vijanden en het gevolg zijner daden verhief hem tot veldheer des rijks. Begunstigd door de koningin, Kasimirs gade, die hem aan hare vriendin Maria d'Arquien uithuwde, moest hij gedurende de burgertwisten, die Polen destijds verscheurden, eene partij kiezen. Hij poogde nogtans zoo veel mogelijk elke geweldadigheid te vermijden en verschoonde overal en ten allen tijde het burgerbloed. Onder de regering van Michael Wiesnowiezki verdedigde hij het bedreigde vaderland, zonder door den zwakken koning behoorlijk ondersteund te zijn. Doch toen hij in alles gedwarsboomd en tegengewerkt, ja eindelijk aangeklaagd werd, besloot hij zijn ontslag te nemen en zich als ambteloos burger naar zijne goederen te begeven. Hier leefde hij tot het uiterste gevaar van Polen hem geregtigheid wedervaren liet (1673). Hij rukte, trots het ruwe jaargetijde, aan het hoofd van een klein leger de Turken en Tartaren te gemoet en versloeg hen te Choczim, zoodat 28.000 Muzelmannen op het slagveld bleven. Zijne overwinningen voortzettende, was Sobiesky tot in het hart van Wallachije doorgedrongen, toen de dood des konings hem naar Warschau riep, om als veldheer der kroon de verkiezing van den toekomstigen monarch te helpen leiden. Zestien pretendenten hadden zich voor den bedreigden en ondermijnden troon aangemeld, allen buitenlandsche vorsten. Sobiesky stemde voor den franschen prins Condé en deed hierdoor vele edelen tot dien vorst overhellen. Toen echter stond Stanislaus Jablonowski op en riep: »waarom zouden wij den waardigsten vergeten? — Sobiesky zij onze koning!" Deze weergalmde door het ganzche land: in alle paleizen en hutten werd op het heil van den dapperen koning Johannes gedrongen. Terwijl men zich met de voorbereiding tot de krooning bezig

hield, kwam de droeve boodschap, dat de oostersche barbaren op nieuw tegen Polen in aantog waren en Galicie bedreigden. »De helm is mijne kroon!" riep de held, snelde met zijn klein leger den vijand te gemoet en dreef de woeste horden over de grenzen. In het jaar 1676 liet hij zich met zijne gemalin te Krakau kroonen, maar had ook in hetzelfde jaar andermaal den overmoedigen vijand op het slagveld te bestrijden. Muiterij heerschte in het poolsche leger, en de zaamgezworenen wilden hem tot den terugtogt noopen. »Gaat," riep de koning »en zegt, dat gij mij alleen gelaten hebt; ik blijf hier en zal met de wapens in de vuist sterven!" Dit zeggende, ijlt hij naar den vijand; maar ook het gansche leger volgt hem en de zege wordt ten voordeele van Polen beslist. Ootmoedig en ter neêr geslagen smeeken de ongeloovigen om vrede.

In zijnen ijver, om Duitschland te verderven, had Lodewijk XIV de Turken tegen Oostenrijk aangehitst en zocht ook Johannes Sobiesky voor zijne zaak te winnen. Onbewegelijk nogtans bleef de edele Pool de zaak der beschaving en des regts toegedaan, zonder met eigenbelang aan het voordeel van zijn koninklijk huis te denken. De schitterendste aanbiedingen van het hof van Versailles versmadende, besteeg hij toen de tijding kwam, dat de Turken Weenen bedreigden, zijn moedig strijdpaard, en riep den nuntius toe: »Meld den paus, dat gij mij te paard zaagt en Weenen zijnen bevrijder gevonden heeft!" Met de uiterste snelheid trok hij nu met zijne 25,000 man naar Weenen, vereenigde zich met den hertog van Lotharingen en versloeg toen de vijanden, die thans reeds alleen voor zijnen naam sidderden. De gansche bagaadje der Turken, vele vaandels en schatten vielen in de handen der overwinnaars. Toen Sobiesky vóór den strijd de stellingen der Turken beschouwde, zeide hij half onwillig: »Deze groot-vizier Kara Mustapha is een oude bekende van mij en een ingebeeld gek; wij zullen weinig eer van onze overwinning hebben." Het berigt, dat de held aan den H. Vader zond, luidde: »Ik kwam en zag, maar God heeft overwonnen!" Hoezeer door de ondankbaarheid van het oostenrijksche hof diep gekrenkt, vervolgde hij, na zijnen intogt in Weenen gedaan te hebben, de Turken nogtans tot in Hongarije en dreef hen naar de Syrmische grenzen terug.

Terwijl de buitenlandsche vijanden zich niet meer met den held durfden te meten, verhief zich in Polen al meer en meer een geest van tegenstand, die het koninklijke bestuur geheel ondermijnde zoodat Sobiesky overal tegengewerkt en gehoond, meermalen in verzoeking geraakte, om de kroon neder te leggen. In de treurige verzekering, dat het Poolsche rijk spoedig te gronde moest gaan, daar binnenlandsche tweedragt al deszelfs krachten verteerde, zocht hij ontspanning op zijn bekoorlijk landgoed Willanow bij Warschau, waar nog heden eenige eerwaardige populieren bloeijen die door de hand van den held geplant zijn. Toen de Turken in het jaar 1692 op nieuw voorwaarts rukten, betrad hij nog eenmaal in zijn heldengrootheid het oorlogstooneel, jaagde den vijand over den Dniester en bouwde den Drieëenigheidsburg bij Choczim, welke de grenzen voor altijd zou verzekeren. Niets echter was in staat, om de ondankbare poolsche edelen te winnen. In het jaar 1696, toen eene langdurige ziekte den grooten man aan zijne legerstede kluisterde en hem de doodverw op de wangen lag, waren 's vorsten vijanden werkzamer en levendiger dan ooit: de onrustige vasallen wapende zich tegen elkander en verwoestten hun eigen, jammerlijk verdeeld vaderland. Sobiesky liet zich eenige dagen vóór zijnen dood naar het geliefde Willanow brengen en hield zich daar met gedachten aan zijnen Schepper bezig. Op de vermaning van den bisschop Saluski, die hem wilde bewegen, om zijn testament te maken, antwoordde hij: »Mijn wil werd gedurende mijn leven gehoond en niet opgevolgd; na mijnen dood zal hij nog minder gelden!" Hij stierf op den 17 Junij, zijnen geboortedag, in het 67 jaar van zijnen ouderdom. Met hem week de goede geest van zijn volk, dat sinds onophoudelijk door inwendige twisten al dieper en dieper zonk en eindelijk de speelbal van naburige volken werd. Maar de gedachtenis van den held leeft voort en zal duren tot aan het einde der dagen.

De gedwongene Leening.

Lord D. reed in eenen schoonen voorjaarsnacht alleen van Londen naar zijn landgoed terug. Geen kwaad vermoedende, zat hij onbezorgd in zijnen reiswagen, genoot de verkwikkende koelte, verlustigde zich in het gezang der nachtegalen en aanschouwde mijmerend het heldere schijnen der maan. Eensklaps ontwaarde hij eenen man te paard ter zijde van zijn rijtuig. »Mijnheer," sprak deze tot den Lord, hem een konijntje vertoonende, »ik heb hier een konijntje, een alleraardigst beestje. Wilt gij het van mij koopen?"— »Ik heb het niet noodig," antwoordde de Lord op wreveligen toon. — »Ik geloof u," hernam de ruiter, »maar ik heb geld noodig, en verzoek u daarom dringend, mij daarop eene som voor te schieten." En den bevreesden reiziger een pistool latende zien, voegde hij beleefd daarbij: »Het is niet veel, dat ik daarop verlang: gij behoeft mij slechts de twee duizend goudstukken te geven, die gij bij u hebt."

De Lord, die deze som inderdaad van zijnen kassier te Londen had ontvangen, begreep maar al te duidelijk, dat hij met eenen wel onderrigten spitsboef te doen had. Het voorgehouden pistool was daarenboven een zoo aansporend middel om het voorstel aan te nemen, dat hij het voor raadzaam hield, de twee duizend goudstukken over te geven. Hij deed het, en de roover wierp het konijntje in het rijtuig en verdween eensklaps met zijnen buit.

De man, welke deze vermetele daad pleegde, behoorde niet tot de roovers van beroep. Hij oefende te Londen een eerlijk vak uit, maar tegenspoeden, bedriegelijke opligtingen, het gevolg van een te goed vertrouwen, alsmede een talrijk huisgezin hadden hem bijna tot den bedelstaf gebragt. Toevallig was hij op het kantoor van den kassier des Lords op hetzelfde oogenblik, dat deze de belangrijke som ontving en tevens verhaalde, dat hij voornemens was in den nacht naar huis te rijden. Plotselijk rees in de door jammer en onrust gekwelde ziel des koopmans de gedachte op: »Zoo gij dit geld haddet, waart gij op eens uit uwen nood gered," en de misdadige gedachte rijpte tot de daad. — Thans in het bezit dezer som gekomen, regelde hij niet slechts zijne verwarde zaken, maar het gelukte hem ook door naarstigheid en gelukkige ondernemingen, na verloop van eenige jaren, een rijk man te worden, die het algemeen vertrouwen had weten te verwerven.

Niettegenstaande den eersten schrik, had Lord D., door de helder schijnende maan ondersteund, evenwel de gelaatstrekken en de gansche gestalte des zonderlingen handelaars zoo naauwkeurig opgenomen, dat hij tegen iedereen, met wien hij over dit vreemde geval sprak, staande hield, dat hij den roover onder honderd anderen zoude vinden. Zoo dikwerf hij derhalve, hetzij te Londen, hetzij op eene andere plaats, en wel voornamelijk op markten, bij wedrennen, hanengevechten of andere openbare vermakelijkheden, vele menschen bij elkander vond, verzuimde hij niet het gelaat der aanwezenden gade te slaan, maar altijd zonder gevolg.

Zes jaren waren er bijna verloopen, toen de Lord eens eenen aanzienlijken winkel binnentrad, om iets te koopen. Op het eerste gezigt herkende hij in den koopman den voormaligen roover, hoewel zijne trekken lijdend en verouderd waren. Van de waarheid zijner ontdekking overtuigd, verzocht hij den koopman om een gesprek onder vier oogen, betreffende eene belangrijke zaak. De koopman zag hem bevende aan, en verzocht hem, hem te volgen. — »Mijnheer!" zeide de lord, nadat zij waren binnengegaan, »Mijnheer het konijntje, hetwelk gij mij als onderpand hebt gegeven, is zorgvuldig verpleegd. Voor eenige jaren steldet gij het mij op den weg naar M. ter hand. Bij goed voedsel en zorgvuldige verpleging is het niet alleen dik geworden, maar heeft ook leeren spreken, en het heeft mij geraden, het zijnen voormaligen meester terug te geven. Ik verzoek u daarom, het terstond weder in te lossen. Gij weet, hoeveel ik u op het beestje heb voorgeschoten." En hij zette zijnen woorden door het uithalen van een pistool meer nadruk bij.

De koopman hoorde niet zonder ontroering toe, en antwoordde vervolgens: »Mylord, uwe vordering is zeer billijk en aan dezelve zal voldaan worden, ook zonder den wissel, dien gij mij vertoont. Ik verheug mij inderdaad, u mijne schuld zonder uitstel te kunnen afdoen. De gedwongene leening is mij voordeelig geweest, en ik ben u kapitaal en interest, ja mijne geheele welvaart schuldig. Wat het onderpand mijner leening betreft, hetwelk u zoo goeden raad kan geven, handelt gij mijns inziens het beste, het te behouden.

De koopman betaalde daarop den verwonderden Lord de twee duizend goudstukken benevens de renten, en deze beloofde den berouwhebbende van de gedwongene leening aan niemand iets te gewagen. Hij heeft zijn woord gehouden tot na den dood des koopmans, en ook toen verzweeg hij nog den naam. De nablijvenden van den koopman vernamen nogtans de ongeoorloofde daad door hem zelven, hebbende hij een getrouw verslag gegeven van de zaak en het met deze woorden besloten:

»Eerst van het oogenblik af, dat ik mijne overtreding, door het afbetalen der schuld uit eigene middelen, had uitgewischt kon ik weder eenige rust genieten. Om die reden bezweer ik ook mijne kinderen, ook zelfs in den uitersten nood, — waarvoor God hen bewaren moge! — de verzoeking te wederstaan; want de overtuiging mijner strafwaardigheid heeft mij zoo onophoudelijk gepijnigd, dat ik liever den bedelstaf zoude opvatten, dan nog eens den onvergetelijken angst van die zes jaren te verduren.

Eene der stoutste daden van tegenweer, bij een' aanval door roovers, werd verrigt door een' Majoor van Murat's staf, een inboorling van een der Duitsche kantons van Zwitserland, of van het Rijnverbond — ik herinner mij dit niet; maar zijn naam, meen ik, was Wolff. Deze officier reisde, per post, van Napels naar Rome, met dienstbrieven. Hij zat in eene lage opene kales, en had niet eens een' bediende bij zich. In de Pontijnsche Moerassen werd hij door zes stevige en welgewapende roovers aangehouden. Dezen, geen' wederstand van een' eenig man verwachtende, plaatste zich aan 't portier van het rijtuig, en gelasteden hem onder verschrikkelijke vloeken, om er uit te stappen. Dit deed hij: maar bij het opstaan greep hij een paar geladene pistolen, en kruiste zijne armen onder zijn' militair' mantel, en zoodra hij met zijn' voet den grond voelde, drukte hij regts en links een' trekker af, en twee der roovers, die hem bijna boven op het lijf waren, vielen dood nevens het rijtuig neder. Zijne sabel was even vlug als zijne pistolen; met dezelve kloofde hij eenen roover het hoofd, zoodat hij nederviel, en wondde een' ander; die vervolgens, met zijne twee ongekwetste, doch beangstigde spitsbroeders, het hazenpad koos, den officier meester van het slagveld latende.

Te PARAMARIBO, *bij* J. J. ENGELBRECHT.